

Z e s ł a n i e c

PISMO RADY NAUKOWEJ ZARZĄDU GŁÓWNEGO
NR 69 ZWIĄZKU SYBIRAKÓW ROK 2017

Spis treści

- **Wasył Chaniewicz**
O społeczności wsi Białystok i o parafii pod wezwaniem św. Antoniego Padewskiego.....3
 - **Piotr Hlebowicz**
Był taki kościół.....13
 - **Agnieszka Królczyk**
Polskie relacje z Sachalinu – koniec XIX wieku.....19
 - **Stanisław Dzienisiewicz**
Kozielsk, przedpiekle Katyń.....23
 - **Anna Milewska-Młynik**
Spełnione życie Mariana Jonkajtysa.....35
- RELACJE Z ZESŁANIA**
- **Michał Wołoszczak**
W dalekiej Jakucji.....47
 - **Kazimierz Kotowski**
Z rodzinnej wioski na zesłanie.....61
- KRONIKA**
- **Zuzanna Sieroszewska-Rolewicz**
Wspomnienia z wyprawy śladami Pradziadka Wacława Sieroszewskiego (czerwiec 2016).....71
 - **Joanna Arvaniti**
Sprawozdanie z obchodów 150. rocznicy urodzin Bronisława Piłsudskiego.....79
- REGAŁ Z KSIĄŻKAMI**
- **Л. К. Островский, Поляки в Западной Сибири в конце XIX – первой четверти XX века, Новосибирск 2016 (Wiesław Caban)**.....83

Od redakcji

Zesłania, katorga i łagry wypełniają tradycje rodzinne wielu Polaków a literatura stanowi istotne dopełnienie związanych z tym realiów! Nadmienię, że właśnie w wieloletnie polsko-syberyjskie związki wpisują się publikacje w „Zesłańcu”. Wzruszająca jest troska ich autorów by z narodowej pamięci nie wyeliminowano syberyjskich kontekstów, aby nie zostały rozproszone i zapomniane. Takie właśnie publikacje spotykają się z akceptacją czytelników i są przedmiotem ich zainteresowań. Rzec nawet trzeba, że są one odległym echem tamtych wydarzeń oraz ubogacają wiedzę o Syberii w historii i kulturze narodu polskiego.

Wartość poznawcza tych publikacji jest naprawdę znacząca, a najlepszym tego dowodem są kontakty czytelników z redakcją informujące, że wiele faktów zawartych w tych artykułach trudno spotkać w innych czasopiśmie, w podręcznikach szkolnych a nawet w monografiach. W tym kontekście ukazujący się od dwudziestu lat „Zesłaniec” staje się istotnym ogniwem spinającym dzieje polskiej diaspory na rozległych obszarach rosyjskiego imperium.

Wypada tu wspomnieć, że kwartalnik nasz przekazywany jest do szkół noszących nazwę „Zesłańców Syberii” a jego tematyka, zdaniem nauczycieli pozwala pełniej poznać marginalne obszary związane z polską obecnością w Rosji i na jej rozległych azjatyckich obszarach. Są w tych tekstach wyniki osiągnięć badawczych, które w tej formie popularyzacji, same określają swoje znaczenie. I w nich właśnie tkwi obszerny katalog spraw poruszanych przez autorów, starannie

- *Kościół katolicki na Syberii Zachodniej w XIX i początkach XX wieku. Szkice historyczne, materiały dokumenty, pod red. W. Cabana, J. Legiecia, Kielce 2016*
(Ewa Martinek).....90
- *W. Masiarz, Wierszyna polska wieś na Syberii Wschodniej 1910-2010. Z dziejów dobrowolnej emigracji chłopów polskich na Syberię na przełomie XIX i XX wieku, Kraków 2016*
(Anna Koziół).....91
- *B. Michalewski, Polscy zesańcy w obronie wiary. Kościół katolicki w sowieckim Kazachstanie w latach 1936-1990, Krzeszowice 2016*
(Anna Milewska-Młynik).....94
- *Albin Głowacki (red), Sybir. Doświadczenia – Pamięć, Białystok 2015*
(Michał Głuszowski).....97

Na okładce: Tytuł książki W. Chaniewicza (s. 1); plakat spotkania z cyklu „Gwiazdy na Syberii” w Muzeum Niepodległości w Warszawie (s. 4). Na wklejce: powroty do wspomnień ze święta Yseh w Jakucku (fot. 1) i Namskim Ulusie (fot. 2).

przez nich odtworzonych w oparciu o kwerendy archiwalne. Zawierają one wiele wątków łączących się dziejami Polaków na Syberii ukazanych spoza dotychczasowych zaston niewiedzy! Ta właśnie cecha naszego kwartalnika spotyka się ze szczególną aprobatą czytelników.

Podobnie jak w poprzednich numerach, także i tym razem artykuły mają charakter opracowań historycznych, relacji z zesłania, kroniki i recenzji. Dziękuję autorom za trud ich tworzenia, a indywidualnym donatorom oraz Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie za finansowe wsparcie, dzięki któremu „Zesłaniec” żyje i jest ważnym źródłem informacji o historii związków polsko-syberyjskich.

Wiesław Krawczyński
Przewodniczący Rady Naukowej
Zarządu Głównego Związku Sybiraków

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Wydawca: Zarząd Główny Związku Sybiraków, ul. Mazowiecka 12; 00-048 Warszawa, tel. 22/827 93 71. **Redakcja:** A. Dobroński, A. Dziekiewicz, W. Krawczyński, A. Kuczyński (red. nac.), A. Milewska-Młynik, P. Zworski; Sekretarz redakcji: M. B. Kuczyńska. **Wykonawca:** Skład, druk i oprawa – QUAESTIO Przemysław Włodarczyk. **Copyright** nazwy „Zesłaniec” by A. Kuczyński. **Adres redakcji:** ul. Bystrzycka 61/3; 54-215 Wrocław.